

Předmluva ke zprávě za rok 2008

Mezinárodní zpráva o stavu náboženské svobody za rok 2008

Vydal Úřad pro demokracii, lidská práva a pracovní záležitosti

Proč jsou zprávy vydávány

Ministerstvo zahraničí předkládá tuto zprávu Kongresu v souladu s § 102 písm. b Zákona o mezinárodní náboženské svobodě (IRFA) z roku 1998. Zákon stanoví, že ministr zahraničí ve spolupráci s velvyslancem se zvláštním posláním pro mezinárodní náboženskou svobodu zašle Kongresu „Výroční zprávu o mezinárodní náboženské svobodě, která doplňuje nejnovější Zprávu o stavu lidských práv o podrobné informace týkající se mezinárodní náboženské svobody.“

Jak jsou zprávy připravovány

Velvyslanectví Spojených států vypracuje prvotní návrhy těchto zpráv na základě informací získaných z různých zdrojů, včetně představitelů vlád a církví, nevládních organizací, novinářů, ochránců lidských práv, náboženských skupin a akademických pracovníků. Toto shromažďování informací je mnohdy riskantní a pracovníci diplomatických služeb USA pravidelně pracují za náročných a někdy nebezpečných podmínek na zprávách o porušování lidských práv, sledování průběhu voleb a pomoci jednotlivcům, kteří jsou v ohrožení pro svou náboženskou víru.

Úřad pro mezinárodní náboženskou svobodu spolupracoval při sběru a analýze informací pro zprávu z jednotlivých zemí při využití odborných znalostí jiných úřadů ministerstva zahraničí, náboženských organizací, jiných nevládních organizací, představitelů vlád cizích zemí, zástupců z OSN a jiných mezinárodních a regionálních organizací a institucí, expertů z akademické obce a médií. Při sestavování a úpravách zpráv z jednotlivých zemí vedl Úřad pro mezinárodní náboženskou svobodu konzultace s odborníky na záležitosti náboženské diskriminace a perzekuce, s čelnými představiteli náboženských skupin nejrůznějších vyznání a s odborníky na právo. Hlavní zásadou úřadu bylo zajistit co možná nejobektivnější, nejdůkladnější a nejspravedlivější posouzení všech významných informací.

Zprávu využije celá řada ministerstev, agentur a úřadů vlády USA k formování svých politik, k vedení diplomacie, k rozhodování o pomoci, školeních a alokaci ostatních zdrojů; zpráva má napomoci odhalit, země, které se podílely na „obzvláště závažných porušení“ náboženské svobody nebo je tolerovaly, jinak označované jako „země zvláštního zájmu“.

Poznámka k užití termínů

Uvádí-li tato zpráva, že vláda „obecně respektuje“ právo svobody vyznání během sledovaného období, znamená to, že vláda skutečně vynaložila veškeré úsilí k ochraně svobody vyznání. Termín „obecně respektovat“ tedy vyjadřuje nejvyšší hodnocení úcty ke svobodě vyznání, jakou tato zpráva může udělit. Slovní spojení „obecně respektovat“ se používá proto, že ochrana a podpora svobody vyznání je dynamický proces; ani s nejvyšším optimismem nelze kategoricky prohlásit, že by jakákoli vláda toto právo během sledovaného roku plně respektovala.

Poděkování

Zpráva za rok 2008 se týká období od 1. července 2007 do 30. června 2008 a je výsledkem roční obětavé snahy stovek úředníků diplomatických služeb a státní zprávy na ministerstvu zahraničí a amerických vyslanectvích. Chceme vyjádřit dík mnohým úředníkům diplomatických služeb na našich velvyslanectvích a konzulátech v zahraničí za sledování a podporu svobody náboženského vyznání a za podrobné vylíčení stavu náboženské svobody. Vedle jejich snahy bychom také rádi poděkovali za usilovnou práci a neúnavnou oddanost otázkám svobody vyznání těmto pracovníkům Úřadu pro mezinárodní náboženskou svobodu, jejichž činnost umožnila vydání této zprávy: Clarissa Adamson,

Nasreen Badat, Judson Birdsall, Mary Anne Borst, Randy Brandt, Natalia Buniewicz, Barbara Cates, Keeley Chorn, Warren Cofsky, A. Jack Croddy, Doug Dearborn, Daniel DeVougas, Lauren Diekman, Lauren Doll, Augustine Fahey, Carrie Flinchbaugh, Albert Gombis, Hakim Hasan, Nancy Hewett, Victor Huser, Emilie Kao, Justin Kern, Gwendolyn Mack, Safia Mohamoud, Joannella Morales, Fatema Munis, Aaron Pina, David Rodearmel, Abigail Skeans, Lauren Smith, H. Knox Thames, Alexandra Tovar, Gregory Trunz, Raizza Ty a Jessica Vu. Práce každého z nich posunuje věc svobody kupředu, je zárukou přesnosti našich zpráv a přináší naději všem utiskovaným na celém světě.

Vydáno v září 2008

2008 Úvod

Mezinárodní zpráva o stavu náboženské svobody 2008

Vydal Úřad pro demokracii, lidská práva a pracovní záležitosti

Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo zahrnuje v sobě i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo bohoslužbou a zachováním obřadů.

– článek 18 Všeobecné deklarace lidských práv

Právo na svobodu vyznání je v mnoha zemích na celém světě opětovně a v některých případech ve zvýšené míře ohroženo. Více než polovina světové populace žije v režimech, které tvrdě omezují či zakazují svým občanům svobodně studovat, volně praktikovat a zachovávat náboženské obřady dle jejich vlastní volby. Věřící a komunity jsou vystaveni vládou financovanému a tolerovanému porušování práv náboženské svobody.

– Zákon o mezinárodní náboženské svobodě z roku 1998

Letošní rok je rokem výročí vzniku dvou významných dokumentů týkajících se náboženské svobody – Všeobecné deklarace lidských práv z roku 1948 a Zákona o mezinárodní náboženské svobodě z roku 1998. Článek 18 Všeobecné deklarace již po šest desetiletí slouží jako standard, jímž se měří to, jak vlády dodržují skutečnou náboženskou svobodu, a současně plní úlohu světla naděje pro ty, kteří jsou perzekvováni a šikanováni. Schválení Zákona o mezinárodní náboženské svobodě před deseti lety znamenalo obnovení vážnosti a změnu struktury letité americké priority prosazování svobody vyznání. Z tohoto zvýšeného zájmu vzešlo mnoho dobrého. Nespočetné množství věřících užívá nově nalezených svobod a vládní politika v otázkách náboženství v některých zemích zaznamenala zlepšení. Navzdory tomuto pokroku, zůstává popis podmínek podobných těm, které jsou citovány v úryvku zákona výše, i nadále věrným obrazem stavu náboženské svobody v příliš mnoha zemích na celém světě.

Vzhledem k pokračujícímu porušování náboženské svobody a opakovaným případům otevřené perzekuce vláda Spojených států neustále prosazuje dodržování tohoto univerzálního lidského práva. Zákon o mezinárodní náboženské svobodě posílil prioritu tohoto zásadního cíle zahraniční politiky tím, že vytvořil funkci velvyslance se zvláštním posláním pro mezinárodní náboženskou svobodu při Ministerstvu zahraničí Spojených států a Úřadu pro mezinárodní náboženskou svobodu, a nařídil vydávání této výroční zprávy. Prostřednictvím těchto a jiných nástrojů obhajoby a ochrany náboženské svobody Spojené státy vyzývají k dodržování mezinárodních závazků a dohod, odsuzují porušování náboženské svobody a podporují její respektování, jakožto jednoho ze základních práv každého člověka.

[Výroční zpráva o stavu mezinárodní náboženské svobody za rok 2008](#) je jedním z nejhmatatelnějších produktů této pokračující snahy a je dokladem spolupráce desítek úředníků ministerstva zahraničí na velvyslanectvích a konzulátech po celém světě, v regionálních a centrálních kancelářích a v Úřadu pro mezinárodní náboženskou svobodu, kteří se podíleli na neúnavné práci, jejímž výsledkem je tento obsáhlý dokument. Tato výroční zpráva obsahující přes 800 stránek, na nichž se zabývá situací ve 198

zemích a oblastech, je jedinečným dokumentem svého druhu, který by však nevznikl bez podstatného přispění náboženských skupin, nevládních organizací a jednotlivců, kteří zasvětili svůj život obhajobě lidské důstojnosti. Je třeba rovněž velmi ocenit neutuchající podporu Kongresu Spojených států. Krátce řečeno, výroční zprávu vnímáme jako prodlouženou pomocnou ruku amerických občanů těm, kteří tiše bojují za své právo na svobodu vyznání na celém světě.

Společné výročí Zákona o mezinárodní náboženské svobodě a Všeobecné deklarace lidských práv nám připomíná univerzalitu lidských práv, která tyto dokumenty obhajují. Nejdůležitějším textem týkajícím se otázky náboženské svobody je článek 18 Všeobecné deklarace obhajující právo na vnitřní víru, právo na její vyjádření navenek formou bohoslužby a sdílení víry s ostatními, individuální právo volby a osobní právo tak činit bez hrozby zásahu či bezpráví ze strany vlády. Významnou roli při formulaci tohoto článku v roce 1948 sehrál Charles Malik, arabský diplomat z Libanonu, spolu s Eleanor Roosevelt. Později Malik prohlásil, že Všeobecná deklarace má každému připomínat, že

...se narodil jako svobodný a rovný svým bližním ve své důstojnosti a právech, že je přírodou nadán rozumem a svědomím, nemůže být držen v otroctví či poddanství, nemůže být svévolně uvězněn, je považován za nevinného, dokud mu není prokázána vina, jeho osoba je nedotknutelná a má přirozené právo na svobodu myšlení, svědomí, náboženství a projevu.

Vzhledem ke všeobecné shodě ohledně významu náboženské svobody vybízejí Spojené státy vlády všech zemí k tomu, aby plnily své mezinárodní závazky a dohody, aniž by přitom prosazovaly specificky americký postoj k této otázce. Vedle Všeobecné deklarace lidských práv je svoboda náboženství chráněna také četnými mezinárodními právními listinami, jako je Mezinárodní smlouva o občanských a politických právech, Deklarace o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace na základě náboženství nebo víry, Helsinská smlouva, Evropská konvence o ochraně lidských práv a základních svobod, Africká listina lidských a národních práv a Americká konvence o lidských právech. Příslušné oddíly těchto důležitých dokumentů týkající se náboženské svobody, jsou připojeny v příloze této Výroční zprávy.

V letošním roce dojde k završení deseti let intenzivní práce v rámci Zákona o mezinárodní náboženské svobodě a uplyne šedesát let od přijetí mezinárodního závazku dodržovat univerzální lidská práva. Tato výročí slavíme s vážným vědomím obrovského množství práce, která je ještě před námi.

Na nedávné oslavě desátého výročí vzniku Zákona o mezinárodní náboženské svobodě v Bílém domě prezident Bush prohlásil:

Zákon, který si v tento den připomínáme, je vystavěn na tradici, která zformovala náš národ. Ostatně, když otcové zakladatelé přijali Listinu práv, první svobodou, na kterou pamatovali, byla svoboda náboženství. Uznali právo bohoslužby za nejzákladnější lidské právo...My máme to štěstí, že žijeme v zemi, kde je svoboda respektována. [Přesto] existuje příliš mnoho zemí, v nichž projevy svobody jsou umlčovány tyraní, netolerancí a útlakem.

Prosazování náboženské svobody samozřejmě v žádném případě nespočívá jen v ruce vlády Spojených států, ale je společným cílem vlád mnohých jiných zemí, četných církevních a nevládních organizací a zejména těch, kteří pro svou víru snášejí utrpení.

Měl jsem tu čest představit již sedm těchto výročních zpráv a nepřestává mě udivovat statečnost lidí na celém světě, kteří brání svou víru, obhajují náboženskou svobodu a odmítají nechat se umlčet zastrašováním a násilím. Jsou to právě oni, jimž se snažíme sloužit a komu je určena tato zpráva. Už více než šest let je mi také ctí pracovat v týmu neuvěřitelně zapáleném pro věc náboženské svobody v Úřadu pro mezinárodní náboženskou svobodu. Úspěchy, které jsme za tu dobu zaznamenali, jsou svědectvím o jejich práci.

Je třeba vykonat ještě mnoho práce a u vědomí toho, že miliónům lidí vlády jejich zemí odpírají právo na víru, její praktikování a svobodné konání bohoslužeb, Spojené státy se budou v zájmu všech lidí na celém světě nadále vytrvale věnovat prosazování náboženských práv a jejich ochraně. Je naším upřímným přáním, aby naše úsilí, jakož i snahy všech, kteří se v této věci angažují, přineslo těmto lidem novou naději a přispívalo k postupnému rozkvětu této s láskou opatrované svobody ve všech koutech světa.

John V. Hanford, III
Velvyslanec se zvláštním posláním pro mezinárodní náboženskou svobodu

Vydáno dne 19. září 2008

Česká republika

Mezinárodní zpráva o stavu náboženské svobody 2008

Vydal Úřad pro demokracii, lidská práva a pracovní záležitosti

Svobodu náboženství zaručuje ústava. K obecně svobodnému praktikování náboženství přispívaly také další zákony a politiky.

Vláda obecně respektovala svobodu náboženství v praxi. Během období, jehož se tato zpráva týká, nedošlo ze strany vlády k žádné změně v respektování náboženské svobody.

Objevily se zprávy o společenské diskriminaci na základě náboženského vyznání, víry či jejího praktikování. U některých skupin obyvatel byly hlášeny občasně projevy a akty antisemitismu.

V rámci své celkové politiky hájení lidských práv vláda Spojených států jedná s vládou ČR o otázkách náboženské svobody.

Oddíl I. Náboženská demografie

Země má rozlohu 30.442 čtverečních mil a 10,2 milionu obyvatel. Obyvatelstvo je převážně homogenní s dominantní křesťanskou tradicí. V důsledku čtyřiceti let vlády komunismu v letech 1948 až 1989 se však drtivá většina obyvatel nehlásí k žádnému organizovanému náboženství. V průzkumu veřejného mínění v roce 2007 sponzorovaném Střediskem empirických výzkumů (STEM) se 28 % respondentů označilo za věřící, zatímco 48 % se prohlásilo za ateisty. Pouhých 18 % občanů mladších 29 let se hlásilo k víře v Boha. Obdobně v květnu 2007 v průzkumu organizovaném Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM) 55 % občanů vyjádřilo nedůvěru k církvím, zatímco pouhých 28 % uvedlo, že církvím důvěřuje. Po „sametové revoluci“ v roce 1989 bylo zaznamenáno oživení zájmu o církev; počet těch, kteří se hlásí k víře nebo se podílejí na organizovaném náboženském životě, však od té doby ve všech krajích země neustále klesá.

Pět procent populace se hlásí k římskokatolické církvi jako pravidelní účastníci bohoslužeb, přičemž většina z nich žije na jižní Moravě v olomoucké a brněnské diecézi. Jedno procento obyvatel představují praktikující protestanti. V roce 2004 byl jako oficiálně uznané náboženství zaregistrován islám a čelní představitelé zdejší muslimské komunity odhadli počet muslimů v zemi na několik tisíc. Je zde pouze jedna mešita, která stojí v Brně, ale po celém území státu existují modlitebny. Převážná část historické židovské komunity, která před nacistickou okupací území dnešní České republiky čítala přibližně sto tisíc obyvatel, byla zavražděna během holokaustu. V zemi se k židovské komunitě oficiálně hlásí asi 3.000 osob. Judaismus je státem uznávaným náboženstvím již od doby před rokem 1989.

Populace přistěhovalců je relativně malá a zahrnuje osoby z Ukrajiny, Ruska, Polska, Slovenska a Vietnamu. Ze strany imigrantů nebyly hlášeny žádné potíže při praktikování víry.

Oddíl II. Stav náboženské svobody

Právní a politický rámec

Svobodu náboženství zaručuje ústava. K obecně svobodnému praktikování náboženství přispívaly také další zákony a politiky. Právní předpisy na všech úrovních zabezpečovaly plnou ochranu tohoto práva proti zneužití, ať už vládními činiteli nebo soukromými osobami.

Záležitosti náboženství spadají do odpovědnosti odboru církví při Ministerstvu kultury ČR. Veškeré náboženské skupiny registrované na ministerstvu kultury mají právo na daňové úlevy a vládní příspěvky, ačkoli některé z nich odmítají státní finanční podporu ze zásady a jako výraz své nezávislosti.

Uznanými státními svátky jsou Velikonoční pondělí, Štědrý den, První svátek vánoční a Druhý svátek vánoční (26. prosinec).

Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností z roku 2002 vytvořil dvoustupňový systém registrace náboženských organizací. K registraci na prvním (nižším) stupni, musí mít náboženská skupina alespoň 300 dospělých členů s trvalým bydlištěm na území státu.

Registrace prvního stupně umožňuje omezené daňové úlevy a ukládá povinnost podávání výročních zpráv, jakož i desetiletou čekací lhůtu pro podání žádosti o plnou registraci druhého stupně. Podmínkou registrace druhého stupně je počet členů ve skupině rovnající se alespoň 0,1 % počtu obyvatel země doložený podpisy (přibližně deset tisíc osob). Mnohá menší a méně etablovaná náboženství nebyla schopna získat podpisy potřebné pro registraci druhého stupně. Tato registrace opravňuje organizaci k získání podílu na státním příspěvku.

V zemi je 30 státem uznaných náboženských organizací. V roce 2004 bylo oficiálně zaregistrováno Centrum muslimských komunit, které získalo statut organizace s registrací prvního stupně, přičemž se jednalo o první takovou registraci muslimské organizace v zemi.

Oprávnění provádět úředně uznané svatební obřady a sloužit jako vojenští kněží a vězeňští duchovní má pouze duchovenstvo organizací s registrací druhého stupně, ačkoli vězni jiného vyznání mají právo na návštěvu duchovních z jejich vlastní církve. Náboženské skupiny registrované před rokem 1991, jako např. malá židovská obec, nejsou povinny splňovat tyto registrační podmínky. Neregistrované náboženské skupiny nejsou oprávněny legálně vlastnit komunitní majetek, ale často zakládají občanská zájmová sdružení spravující jejich majetek a jiná vlastnictví až do doby, kdy budou splňovat podmínky registrace. Vláda nezasahuje do tohoto způsobu prozatímního řešení, ani mu nijak nebrání. Neregistrované náboženské skupiny se však mohou svobodně shromažďovat a konat bohoslužby způsobem, který si samy zvolí.

V listopadu 2005 dolní komora Parlamentu schválila pozměněný Zákon o církvích, který vstoupil v platnost o měsíc později. Zákon upravuje zakládání a řízení charitativních organizací financovaných církví, škol a dalších institucí. V lednu 2006 podala skupina 25 převážně křesťanskodemokratických poslanců stížnost Ústavnímu soudu proti tomuto novému zákonu. Stížnost obsahuje tvrzení, že nový zákon odporuje článku 16, odstavci 2 Listiny základních lidských práv a svobod, který praví, že „...církev a náboženská sdružení...zakládají [ustavují nebo vytvářejí] církevní řády a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.“ Stížnost poslanců se zaměřila na ústavnost znění zákona a míru státní regulace institucí financovaných církvemi. V říjnu 2007 byla stížnost zamítnuta.

Náboženské organizace získávají ročně od vlády zhruba 68 miliónů dolarů (1,1 miliardy Kč). Tyto

prostředky jsou rozdělovány proporcionálně na základě počtu duchovních mezi 17 náboženských organizací s registrací druhého stupně, které se rozhodly pro přijetí státní podpory. Z této částky je přibližně 32 milionů dolarů (818 milionů Kč) využito na platy duchovních. Zbytek financí je použit pro správní účely a údržbu církevního majetku.

V roce 2004 Parlament schválil zákon označující 27. leden za Den památky obětí holokaustu. Zákon z roku 2000 zakazuje popírání holokaustu a stanoví trest odnětí svobody v délce 6 měsíců až 3 let za veřejné popírání holokaustu a jeho zpochybňování, schvalování a pokusy o ospravedlnění nacistické genocidy. Zákon rovněž postihuje podněcování náboženské nesnášenlivosti.

Misionáři musí získat povolení k dlouhodobému pobytu a pracovní povolení, pokud zamýšlejí zůstat déle než 90 dní. Pro církevní pracovníky není stanovena zvláštní kategorie víz; zahraniční misionáři a duchovní jsou povinni dodržovat přísné podmínky pro standardní pracovní povolení, přestože jejich činnost je striktně duchovní či dobrovolné povahy.

Z 30 registrovaných církví deset získalo povolení ministerstva kultury (podle Zákona o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností z roku 2002) k vyučování náboženství na státních školách. Přestože je výuka náboženství ve veřejných školách nepovinná, podle ministerstva školství jsou ředitelé škol povinni výuku zavést, pokud je v jedné třídě přítomno alespoň sedm studentů stejného vyznání požadujících výuku daného náboženství.

Omezení náboženské svobody

Vláda všeobecně respektuje náboženskou svobodu v praxi. Během sledovaného období nedošlo ze strany vlády k žádné změně při respektování náboženské svobody.

Vláda pokračuje ve snaze řešit problémy spojené s restitucemi majetku církevních obcí. Nároky židovské obce se týkaly období nacistické okupace během 2. světové války, zatímco orgány katolické církve požadovaly majetek zkonfiskovaný během komunistického režimu. V dubnu 2008 vláda jednohlasně schválila návrh zákona o restitucích církevního majetku, aby bylo umožněno navrácení majetku církevním řádům a finanční vyrovnání za majetek patřící církvím a předložila jej Parlamentu. Návrh měl řešit problematiku restitucí církevního majetku, jakož i financování církví. Proti tomuto návrhu vystoupili v poslanecké sněmovně komunisté a sociální demokraté, ale také někteří členové koalice. V květnu 2008 bylo odročeno projednávání návrhu v prvním čtení. V červnu 2008 byla k přezkoumání návrhu zákona založena parlamentní komise.

Od roku 1989 vláda na základě nařízení navrátila většinu státem vlastněného majetku, na nějž si činila nárok Federace židovských obcí; město Praha a mnohá další, zaujala podobný postoj. Dva nároky vůči městu Brno byly vyřešeny v průběhu období, kterého se týká tato zpráva; další nevyřešený soudní spor v Brně na konci dotčeného období, se týkal majetku ve vlastnictví ministerstva vnitra. V roce 1994 označila Federace židovských obcí 202 objektů za předměty nejvyššího zájmu při restitucích, i když existovalo více než tisíc potenciálních nároků. Z těchto 202 případů bylo 80 vyřešeno a židovská obec se mlčky vzdala nároků ve zbývajících zhruba 800 případech.

V roce 2000 Federace židovských obcí založila Nadaci pro oběti holokaustu, do níž vláda vložila asi 19,5 milionů dolarů (300 milionů Kč) z vládního Fondu národního majetku k vyrovnání za majetek, který nelze fyzicky vrátit. Prostředky byly určeny k uspokojení potřeb osob přeživších holokaustu, k podpoře obnovy synagog a hřbitovů a na vzdělávací osvětové programy. Nadace měla poskytnout částečnou náhradu v případech, kdy si vláda musí majetek ponechat nebo jej již nevládní.

Přibližně třetina financí byla určena k uspokojení majetkových nároků soukromých osob. Do března 2005 Nadace evidovala platby v celkové výši přesahující 6,49 milionů dolarů (100 milionů Kč) ve prospěch přibližně 50 individuálních žadatelů z 27 zemí. Ministerstvo zahraničí podpořilo Nadaci v jejím úsilí nalézt a kontaktovat přeživší žijící v zahraničí. Po vynaložení tohoto úsilí a vyčerpání přidělených finančních prostředků, úřady uzavřely tuto část programu v průběhu sledovaného období. Zbývajících část prostředků byla využita k záchraně komunitního majetku a na vzdělávací a sociální programy. Z těchto financí byly

podpořeny četné projekty veřejného prospěchu. Například v roce 2006 byla institucím poskytujícím zdravotní péči 503 přeživším rozdělena částka 389 105 dolarů (6 miliónů Kč). (Pozn.: Vzhledem k tomu, že první žádosti byly přijaty v roce 2001, počet přeživších klesl z cca. 2.500 na několik málo přes 500.)

Právní spor mezi státem a katolickou církví o svatovítskou katedrálu pokračoval i v období, které zpracovává tato zpráva. V říjnu 2007 Obvodní soud pro Prahu 1 potvrdil rozhodnutí českého Nejvyššího soudu z února 2007, které zrušilo rozhodnutí Městského soudu v Praze ze září 2006, že Katedrála sv. Víta na Pražském hradě je majetkem římskokatolické církve a nikoli státu. Katolická církev se proti rozhodnutí odvolala k Městskému soudu v Praze. Boje mezi církví a vládou o vlastnická práva ke katedrále se táhnou od roku 1993. Katolická církev trvala na tom, že znárodnění katedrály komunistickou vládou v roce 1954 bylo protiprávní a mělo by být zrušeno.

V roce 2000 Parlament schválil zákon umožňující navrácení více než 60 uměleckých děl z Národní galerie židovské obci a přibližně 7000 uměleckých děl v majetku vlády jednotlivým židovským občanům a jejich dědicům. Z uměleckých předmětů patřících náboženské obci, byly navráceny všechny, s výjimkou dvou. Ze 7000 děl náležejících soukromým osobám, bylo vráceno méně než tisíc. Hlavní překážka v řešení těchto nároků byla objektivní povahy (zjišťování vlastníka nebo případy, kde neexistoval žijící dědic). V roce 2006 vláda rozšířila účinnost zákona na neurčito, čímž umožnila soukromým osobám kdykoli vznést nárok na dílo vlastněné státem.

Další ustanovení tohoto zákona umožnilo návrat určitého zemědělského majetku ve vlastnictví vlády jeho původním majitelům. Lhůta pro uplatnění nároků na zemědělský majetek podle tohoto zákona již uplynula.

Ministerstvo kultury finančně podporuje nábožensky orientované kulturní aktivity prostřednictvím grantového programu. Ministerstvo podpořilo během sledovaného období některé společné aktivity církví, včetně částečného financování Křesťanského a židovského sdružení.

V zemi nejsou hlášeny žádné případy uvěznění či zadržení z důvodu náboženství.

Nucená náboženská konverze

Nebyly zaznamenány žádné zprávy o nucené náboženské konverzi, a to včetně nezletilých občanů USA unesených nebo protizákonně odvezených ze Spojených států, ani o znemožnění návratu těchto občanů do Spojených států.

Zlepšení a pozitivní vývoj v otázce náboženské svobody

V dubnu 2008 vláda schválila návrh zákona o restituci církevního majetku. Cílem návrhu bylo usnadnit restituce majetku církevních řádů a finanční kompenzace církvím i jejich financování v budoucnu. Na konci období, jehož se týká tato zpráva, procházel návrh zákona schvalovacím procesem v Parlamentu.

Den památky obětí holokaustu byl v lednu 2008 uctěn při veřejných akcích konaných v celé zemi. Odezva veřejnosti a médií byla velmi příznivá.

V listopadu 2007 čelní politici a široká veřejnost odsoudili shromáždění neonacistů pořádané v Praze v den výročí Křišťálové noci.

Oddíl III. Společenská šikana a diskriminace

Byly zaznamenány některé projevy společenských šikana a diskriminace v souvislosti s příslušností k církví, vírou nebo jejím praktikováním, které byly odrazem zbytkového antisemitismu. Významní představitelé společenského života však podnikli pozitivní kroky k podpoře náboženské svobody.

Během období, jehož se týká tato zpráva, nebyly v zemi hlášeny žádné násilné incidenty s antisemitským podtextem vůči jednotlivcům; nicméně byly zaznamenány ojedinělé škody na majetku, projevy vandalismu a nenávistné slovní projevy. V zemi existovalo malé, avšak vytrvalé a poměrně dobře organizované extrémně pravicové hnutí s antisemitskými názory.

V březnu 2008 a říjnu 2007 fanoušci fotbalového klubu Sparta Praha měli antisemitské poznámky vůči svému soupeři Slavii.

V listopadu 2007, v den výročí Křišťálové noci, se skupiny neonacistů pokusily podniknout pochod židovskou čtvrtí v Praze; policie uvedla, že bylo zatčeno 396 osob. Orgány města se zpočátku snažily pochod zakázat, ale na základě rozhodnutí soudu, který vyhověl požadavku neonacistů na svobodu shromažďování, úřady povolily pochod na jiném místě. Protestů proti pochodu neonacistů se zúčastnili někteří ministři a poslanci. Během sledovaného období byla pořádána i další, méně významná shromáždění a koncerty neonacistů.

17. srpna 2007 příznivci fotbalového klubu Sparta Praha skandovali „Jude“ (žid) proti hostujícímu týmu Arsenalu z Británie.

27. července 2007 došlo ke znesvěcení židovského hřbitova v Písku. Totéž se opakovalo 16. července 2007 na židovském hřbitově v Bohumíně. Oba případy byly šetřeny policií, ale odloženy, protože nebylo možno vypátrat pachatele.

Antisemitismus přetrvával u části obyvatelstva, včetně neonacistických skupin a islamistických extrémistů. Všeobecně docházelo k veřejným projevům antisemitismu zřídka a úřady prováděly důkladná šetření a následná trestní řízení v případech popírání holokaustu.

Aktivity skupin, jako např. „Národní odpor“ a „Národní korporativismus“ se vyznačovaly rasistickými, xenofobními, antisemitskými a antimuslimskými postoji, šířením nacistické propagandy a popíráním holokaustu.

Mezi neonacisty na svobodě a neonacisty uvězněnými pro rasově motivované trestné činy fungovala síť kontaktů. Členové hnutí, kteří byli na svobodě, posílali uvězněným dárky a dopisy. Součástí sítě přívrženců, která sama sebe označuje názvem Prisoners of War (P.O.W.), byla i ženská skupina Resistance Women Unity.

České aukční servery údajně nabízely k prodeji tisíce předmětů s nacistickou tematikou. Extrémistické projevy v politických debatách byly vzácným jevem. Nicméně malá okrajová strana (Národní strana), která nemá zastoupení v Parlamentu, vydala několik extrémistických prohlášení.

Bylo hlášeno několik neonacistických koncertů. Ministerstvo vnitra pokračovalo ve snaze bojovat proti neonacistům monitorováním jejich aktivit, úzkou spoluprací s policejními orgány v sousedních zemích a zaměřilo se na ukončování nepovolených koncertů a shromáždění skupin neonacistů. Policie zasahovala při několika incidentech, kde došlo ke slovním projevům nenávisti. V některých případech policie a jiné orgány neonacistické akce ignorovaly. Při některých příležitostech se zdálo, že policie poskytovala ochranu neonacistům před demonstrujícími anarchisty.

V březnu 2008 neznámé osoby ilegálně vyvěsily v Brně desítky plakátů s jednou z karikatur proroka Mohameda vydaných v Dánsku v roce 2005. V červnu 2008 se stejný plakát objevil také v Praze.

Oddíl IV. Politika vlády USA

V rámci své celkové politiky hájení lidských práv vláda Spojených států jedná s vládou ČR o otázkách náboženské svobody. Úsilí vlády Spojených států v náboženských otázkách se soustředilo zejména na podporu vlády při a náboženských skupin při řešení otázek restitucí církevního majetku a registrací náboženských organizací.

V průběhu sledovaného období vláda a velvyslanectví Spojených států připomnělo vládě ČR a náboženským skupinám význam restitucí (či spravedlivého a adekvátního vyrovnání, pokud navrácení majetku již není možné) v nevyřešených případech neprávem zabaveného majetku obětí holokaustu, židovské obce a církví.

Velvyslanectví udržovalo úzký kontakt s kanceláří prezidenta republiky, ministerstvem zahraničí, ministerstvem kultury, zástupci různých náboženských skupin a nevládních organizací. Zástupci velvyslanectví se při několika příležitostech setkali se zástupci ministerstva kultury při debatách o zákoně o registraci náboženství i s představiteli menších náboženských skupin, jichž se tento zákon týká, včetně zdejší muslimské komunity. Zástupci velvyslanectví a ministerstva zahraničí se setkali s vicepremiérem a pracovníky jeho úřadu k prodiskutování možnosti následné konference o majetku z doby holokaustu, která by se v zemi konala v roce 2009. Došlo k několika schůzkám se zástupci ministerstva kultury, římskokatolické církve a Federace židovských obcí o otázkách restitucí. Zástupci velvyslanectví rovněž řešili individuální žádosti o pomoc od čechoamerických obětí holokaustu, které se domáhaly odškodnění.

Vydáno dne 19. září 2008